

Nəriman Ağayev - 100

Döyüşdə ƏSGƏR məktəbdə MÜƏLLİM

Böyük Vətən müharibəsi iştirakçısı haqqında könül söhbəti

Elə bil dünənəldi...

Orta məktəbdə oxuyurdum. Mən də müəllimlərimizin öyrətdiklərini öyrənə-öyrənə ömrün sabahlarına uğur üstəydim. Hansı fənni çox sevirdim? Soruşan olsa, ayırd edə bilməzdim. Müəllimlərimdən eşitmişdim, atam da demişdi: "Sevdiyini kamil sev. Kamillik mənəvi zənginlikdi". Oxuduqlarımızı, öyrəndiklərimizi həm də bu kəlamın işığı bilirdik.

Elə bil dünənəldi...

Nəriman müəllimin fizika dərsləri. Anam səssizlikdən, sakitlikdən söz düşəndə onu "qu desən qulaq batar" kimi anladardı; Nəriman müəllimin dərslərində ya özünün, ya da dərslərini danışan şagirdin səsinə savaşı heç nə eşidilməzdi. Heç kim dəcəllik etməzdi. Tənəffüslərdə, məktəbin həyatında Nəriman müəllimi gördüncə hamı "özünü yığışdırırdı". Bu, qorxu deyildi, şagirdin müəllimə, müəllimin müəllimliyinə ehtiramı idi...

Elə bil dünənəldi. Nəriman müəllim mövzunu izah edir. O qədər həvəslə izah edir ki!

Nəriman müəllimdən öyrəndiklərimizi illər keçəndən sonra da unutmamışıq. İldırım, şimşək çaxışını da, vakkunun nə olduğunu da, cisimlərin niyə üzdüyünü də, cazibə qanunun mahiyyətini də bizə Nəriman müəllim izah etmişdi...

Elə bil dünənəldi...

Nəriman müəllim fizikaya aid suallarımızı da, digər suallarımızı da böyük sevgilərlə izah edirdi.

Dünənlərdən onillər sonra olmuşları xatırlayanda Nəriman müəllimin müəllimliyinin mahiyyətini aydınlığıyla duyuram. Söz düşəndə sinif yoldaşlarımız da belə deyir...

Kim idi Nəriman müəllim? Zəngilanlıların yaddaşında necə qalıb?

1921-ci il mayın 9-da Zəngilan rayonunun Hacallı kəndində anadan olub.

Nəriman müəllim Hacallı kəndini sevirdi, Zəngilani sevirdi, Azərbaycanı sevirdi. Hərdən tay-tuşlarıyla, həmyaşıdlarıyla söhbət edəndə "Süleyman Rüstəm "Cənnət görmək istəyən Azərbaycana gəlsin" deyib. Mən Azərbaycana gələnləri Zəngilana da dəvət edirəm. Gəlsinlər, burada cənnət görsünlər...". Bu, vətənsəvarlıkdı...

Nəriman Ağayev Pircivan orta məktəbini bitirib. 1940-cı ildə. Sentyabrın 1941-ci ilə kimi Xurama ibtidai məktəbinə sinif müəllimi təyin edilib; Nəriman müəllim zamanında birinci sinif bu məktəbdə gedib. 1941-ci ildə Bakıda 6 aylıq müəllimləri təkmilləşdirmə kursunu bitirib. Zəngilan rayon orta məktəbinə fizika-riyaziyyat müəllimi təyin edilib...

Böyük Vətən müharibəsi dünyanı da silkələdi, müharibəyə cəlb olunan

dövlətlərin vətəndaşlarının taleyini də. Böyük Vətən müharibəsində milyonların ömrü tükəndi, milyonlar əsirlik ağrıları yaşadı. Nəriman müəllimin oğlu Şəmsi xatırlayır: Müharibədən söz düşəndə atam qəhərlənərdi. Müharibəni də, faşizmi də, müharibəyə meyilləri də lənətləyirdi. Ermənistan elan etmədən Azərbaycana qarşı müharibəyə başlayanda eyni lənətləri ermənilik ideoloqlarına, Ermənistanın dövlət başçılarına da ünvanlayırdı...

Böyük Vətən müharibəsi iştirakçısıydı Nəriman müəllim.

Müxtəlif cəbhələrdə xidmət edib. Təhsili, dünyaduyumu, məsuliyyətliyi onun nümunəvi xidmətini təmin edib. "O ağır illərdə həm əsgər, həm də təmsil etdiyi xalqın adına hörmət gətirirdi. Taleyimə minnətdaram ki, mən istər xidmətimlə, istərsə də insanlara münasibətimlə xalqıma həmişə başucalıq gətirmişəm. Ata-anamın ruhu məndən gileyli deyil..."

İlk döyüşü 1943-cü ilin dekabr ayının 2-də olub. İlk döyüş həmişə həyəcan yaradır. Cəsarətlilərin həyəcanı tez sovuşur; əsgər Nəriman Ağayev beş-altı saniyə ötüncə döyüşə qoşulanların sırasındaydı. Şiddətli döyüş gedirdi. Müdafiə olunurdular. Nəriman sövq-təbbi, hiss etdi ki, komandiri yaralandı. Atışa-atışa ona yaxınlaşdı. Yan-yörəsinə sancılan güllələrə məhəl qoymadan komandirini təhlükəsiz əraziyə çıxarda bildi...

Nəriman müəllim sonralar deyirmiş ki, belə məqamlarda komandir əsgər üçün Vətəni, yəni komandir Vətəni təmsil edir. Əsgərin Vətənə sədəqəti həm də bu amillə ölçülməlidir. Nəriman Ağayev əsgər - zabıt münasibəti haqqında dedikləri orduda mənəvi-psixoloji hazırlıq səviyyəsini müəyyənləşdirən şərt kimi qəbul edilə bilər. Mən ehtiyatda olan polkovnik-leytenant kimi, Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı kimi, o illərdə rayon ərazi özünümüdafiə taburunun komandiri, alay komandirinin müavini, nizami orduda hərbi hissə komandirinin müavini olmuş bir hərbiçi kimi deyə bilərəm ki, bu xarakter Azərbaycan ordusunun gücüdür, qüdrətidir. Bu güc, bu qüdrət Vətən müharibəsində də təsdiqləndi: yaralı əs-

gəri döyüşdən çıxardan əsgər şəhid oldu, yaralı zabitin həyatını xilas edən əsgər ağır yaralandı. Nəriman müəllimin 65 - 70 il əvvəl dedikləri özünü 44 gün davam edən Vətən müharibəsində dəqiqliyi ilə doğrultdu. Yeri gəlmişkən, zəngilanlılar adından deyirəm: Ruhun şad olsun, Nəriman müəllim. Oktyabrın 20-də Zəngilan işğaldan azad edildi, həmin titrəyişi biz də yaşadığımız bütün Azərbaycan yaşadığımız...

Böyük Vətən müharibəsi başa çatdı. Leytenant Nəriman Ağayev də tərxis edildi... Zəngilan rayon Hərbi Komissarlığının verdiyi arayışda qeyd edilir ki, ehtiyatda olan leytenant Nəriman Ağayev döyüşdə yaralansa, müalicədən sonra döyüşlərdə yenə iştirak edib. II və III dərəcəli "Şöhrət", "Qırmızı Ulduz", "Böyük Vətən müharibəsi" ordenləri, neçə-neçə medallarla təltif edilib... Gələnlər gəldi, "Qara kağız"ı gəlməyənlərə itkin deyildi; "Əzizləri itkinləri son nəfəsinə qəbul edəcək..." - Nəriman müəllim belə deyirmiş. Həm də deyirmiş ki, "Naməlum qəhrəmanları da məlum qəhrəmanların sırasında anmalıyıq, belə anırıq. Onlara hərəməz bir ömür borcluuyq...". Bu kəlam da müəlliminin geniş dünyagörüşünün, vətənpərfərliyinin, insansevərliyinin təsdiqidir. Son nəfəsinə qədər yaşadı Nəriman müəllim...

1946-cı ilin yanvar ayının 1-dən Hacallı 7 illik məktəbində dərslər hissə müdiri, fizika-riyaziyyat müəllimi işləyib. 1946-1950-ci illərdə indiki Pedaqoji Universitetdə təhsil aldıqdan sonra Zəngilan rayonunun Xanlıq kənd orta məktəbinə (1952-ci ildən Qubadlının inzibati ərazisinə daxil edilib) müəllim göndərilib. 1950-ci ilin martından 1951-ci ilə kimi məktəbdə fizika-riyaziyyat müəllimi işləyib. Elə ilk gündən yüksək enerji, bitib-tükənməz həvəs və müəllimlik peşəsinə məhəbbətə fizikanı tədris etməsi onu nəinki şagirdlərin, həm də müəllimlərin sevimlisinə çevirib.

İşgüzarlığı, təşkilatçılıq bacarığı perspektivli kadr olması haqqında rayon rəhbərliyində ümid artmış, inamı yüksəlmişdi. Buna görə də rayon

budaqları da, yarpaqları da nəvazişlə titrəyib. Bu fikri eşitsəydi Nəriman müəllim gülməsinərdi, "Elədi, a Bayram, elədi. Təkcə budaqlar, yarpaqlar deyil, döyüşçülərin ürəkləri də elə titrəyirdi...". Ruhun şad olsun, Nəriman müəllim. Oktyabrın 20-də Zəngilan işğaldan azad edildi, həmin titrəyişi biz də yaşadığımız bütün Azərbaycan yaşadığımız...

Böyük Vətən müharibəsi başa çatdı. Leytenant Nəriman Ağayev də tərxis edildi... Zəngilan rayon Hərbi Komissarlığının verdiyi arayışda qeyd edilir ki, ehtiyatda olan leytenant Nəriman Ağayev döyüşdə yaralansa, müalicədən sonra döyüşlərdə yenə iştirak edib. II və III dərəcəli "Şöhrət", "Qırmızı Ulduz", "Böyük Vətən müharibəsi" ordenləri, neçə-neçə medallarla təltif edilib... Gələnlər gəldi, "Qara kağız"ı gəlməyənlərə itkin deyildi; "Əzizləri itkinləri son nəfəsinə qəbul edəcək..." - Nəriman müəllim belə deyirmiş. Həm də deyirmiş ki, "Naməlum qəhrəmanları da məlum qəhrəmanların sırasında anmalıyıq, belə anırıq. Onlara hərəməz bir ömür borcluuyq...". Bu kəlam da müəlliminin geniş dünyagörüşünün, vətənpərfərliyinin, insansevərliyinin təsdiqidir. Son nəfəsinə qədər yaşadı Nəriman müəllim...

1946-cı ilin yanvar ayının 1-dən Hacallı 7 illik məktəbində dərslər hissə müdiri, fizika-riyaziyyat müəllimi işləyib. 1946-1950-ci illərdə indiki Pedaqoji Universitetdə təhsil aldıqdan sonra Zəngilan rayonunun Xanlıq kənd orta məktəbinə (1952-ci ildən Qubadlının inzibati ərazisinə daxil edilib) müəllim göndərilib. 1950-ci ilin martından 1951-ci ilə kimi məktəbdə fizika-riyaziyyat müəllimi işləyib. Elə ilk gündən yüksək enerji, bitib-tükənməz həvəs və müəllimlik peşəsinə məhəbbətə fizikanı tədris etməsi onu nəinki şagirdlərin, həm də müəllimlərin sevimlisinə çevirib.

İşgüzarlığı, təşkilatçılıq bacarığı perspektivli kadr olması haqqında rayon rəhbərliyində ümid artmış, inamı yüksəlmişdi. Buna görə də rayon

partiya komitəsinin təşəbbüsü və zəmanəti ilə rayon Xalq Maarifi Şöbəsinin müdiri təyin edilib. Nəriman müəllim həm yaxşı müəllim olub, həm də yaxşı təşkilatçı. Nəriman Ağayev 1952-ci ildə Zəngilan rayon Partiya Komitəsinin ikinci katibi vəzifəsinə irəliləyib. Bu etimad həmişə məsuliyyətə işləyən Nəriman müəllimin tələbkərliyini də artırıb, insanlara sevgisini də. Bu sevgi xarakter bütövlüyünün bələd olduğu kadrların vəzifəyə təyinatında başlıca şərt olub.

1955-ci ilin may ayından 1957-ci ilin noyabrına kimi rayon Partiya Komitəsinin birinci katibi olub. Gənc olmasına baxmayaraq çox dəqiq, yüksək nizam-intizamı, tələbkərliyi, qətiyyəti, düzgünlüyü ilə rayon ictimaiyyətinin hörmətini qazanıb. Yaddaşlarda qalan xatirələr bu gün gənc nəsillər üçün əsl nümunə və həyat məktəbidir.

Nəriman Ağayev sonralar Zəngilan şəhər 1 nömrəli orta məktəbdə müəllim təyin edilib. Az sonra həmin məktəbin direktoru olub.

Yeri gəlmişkən, Zəngilan şəhər orta məktəbi rayonda təhsilin inkişafında olduqca əhəmiyyətli rol oynamışdır. Nəriman müəllimin pedaqoji fəaliyyəti dövründə daim işgüzarlığı, yüksək peşəkarlıq və təşkilatçılıq qabiliyyəti nümayiş etdirməsi sayəsində məktəbin maddi-texniki və tədris bazası möhkəmlənmiş, pedaqoji kollektivin bacarığı və səyi nəticəsində təhsilin səviyyəsi qitbə ediləcək səviyyədə yüksəldiyinə görə məktəbin məzounlarının təxminən 80 faizi ali və orta ixtisas məktəblərinə qəbul olubdu. Onların böyük bir hissəsinin dəqiq elmləri tələb edən ixtisasları seçməsi və sonradan tanınmış şəxsiyyət kimi formalaşması da Nəriman müəllimin ustad müəllimliyindən irəliləyən əyani təsdiqidir. Bu məktəbdə diqqətəlayiq əməyi olan direktorlar arasında onun xüsusi rolu və səmərəli fəaliyyəti bu gün də minnətdarlıqla xatırlanır.

Müharibə və əmək veteranı, müəllimlər müəllimi olan Nəriman müəllim Tanrının ona bəxş etdiyi bu adı həmişə şərəflə doğrultdu. Maarif sahəsində qazandıqı uğurlara görə "Qabaqcıl maarif xadimi" və "SSRİ maarif əlaçısı" döş nişanı ilə təltif edilib.

Mənəviyyatca, əqidəcə saf, düzgün, tədbirli, təəssübkeş, təmsil etdiyi el-oba haqqında xoş və yaddaqalan təəssürat formalaşdırmağı bacaran, əsl ağsaqqal və ziyalı olan Nəriman müəllim beşi də ali təhsilli iki oğul, üç qız atasıydı...

Əsl insan haqqında həmişə mənəvi borc kimi danışılır...

Bayram MƏMMƏDOV,
Əməkdar müəllim, AJB-nin üzvi